

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Blajul

— O însemnare care trebuia reținută. —

În numărul dela 21 Maiu c. ziarul »Indreptarea« din București, principalul organ de publicitate al partidului dela putere, publică — evident sub impresia serbărilor noastre dela 3/15 Maiu — următoarele șire vrednice de a fi reținute. În fața insultelor continue ale altui ziar guvernamental, dela Cluj, șirele acestea pot fi socotite și ca o satisfacție.

Inconjurat de coline grațioase, ca liniile unei poeme virgiliene, îmbibat de miresme de iarbă proaspătă, centrul de viață meditativă și culturală al uniților, nu are nimic vetust, nimic rigid și sever.

Din potrivă: frăgezimea naturii în care este încrustat îi dă un zâmbet primăvărat.

Pentru cei cari ar visa o notă arhaică, orașelul poate fi o desiluzie.

Dar frumusețea Blajului nu este exterioară. Mai cu seamă nu are un caracter material. Ea nu rezidă măcar în forme de estetică și în tonalități de archaism.

Blajul are o frumusețe interioară: frumusețea vieții lui sufletești.)*

Frumusețea lui arhaică o constituie tradiția. Viața lui e o continuitate permanentă, logică. Poezia lui se exhală dintr'o meditație seculară, amestecată cu misterul fumului de tămâie, cu armonia rugăciunilor.

O candelă într'o cămară, un canonic învățat și smerit plecat pe filele vechilor ceasloave, urmând liniile hrisoavelor, legând cu mâini emoționate firul trecutului cu prezentul pentru a-l depăna în viitor — e imaginea morală a Blajului.

Câte visuri nu a luminat acea candelă, câtă văpaie spirituală nu a pălpăit ea în spațiul redus al încăperei, în spațiul imens al minții și sufletului!

Aci s'a reconstituit ereditatea noastră istorică, filiațiunea noastră națională, genealogia familiei noastre etnice.

Urmând litera cărții latine, spiritul logic impus de disciplina Romei, unit cu devinația care o da misticismul religios și național, a avut iluminarea viitorului.

Călugării, canonicii, cărturarii, erudiții și vizionarii, cari au reconstituit actul stărei noastre civile naționale în cadrul istoriei, și au descifrat din înțelesul trecutului enigma vremilor viitoare, dorm astăzi alături somnul veșniciei în cimitirul parohial, ocrotit de umbra bisericii și umbra bătrânilor copaci.

Câtă viață spirituală a imprimat minții încordarea și mediația sufletului lor în scundele căminuri și în cadrul tăcut al micului oraș!

Pentru a înțelege clar și a reconstitui această viață interioară defunctă, și totuși pururea vie, ar trebui penetrația sufletului mistic și geniul unui Barrés.

Regionalismul nostru

Vrem unificarea, cu o singură condiție

de A. C. ALBINUS

Unificarea și regionalismul: două principii, în jurul cărora, dela unire încoace, pe arena politică și în viața socială, s'au încins atâtea discuții și s'au dat atâtea lupte! Până și propaganda panortodoxă se motiva cu necesitatea unificării. E la ordinea zilei învinuirea că, în special, noi Românii uniți, am fi regionaliști. Și, această acuză se repetă atât de des, încât opinia publică începe s'o creadă. Vorba veche: Semper aliquid haeret. . .

Nu e de prisos, deci, să facem un serios examen de conștiință și să ne întrebăm: Sun- noi, sau nu, regionaliști?

Noi, regionaliști? Biserica română unită, din sânul căreia a pornit curentul năvalnic al unirii politice, să fie, azi, regionalistă? Noi, cari în vremea robiei politice, drumul în vechiul regat îl consideram ca un pios pelerinaj și sărutam cu evlavie pământul țării mame? Noi, cari în ziua marelui praznic național, am votat unirea politică, fără condițiuni? Noi să fim regionaliști și să nu dorim unificarea sufletescă a tuturor Românilor? Nu vedeți, că a afirma așa ceva, înseamnă să te cerți cu logica? De unde, dar, învinuirea, atât de des repetată?

Geneza învinuirii o găsim în faptul, că noi vrem o unificare sufletescă, basată pe credința religioasă, iar cei ce ne acuză, ar vrea să răspândească necredința și în mijlocul Românilor din provinciile alipite. Noi suntem ferm convinși, că unificarea sufletescă trainică se poate întemeia numai pe cel mai curat sentiment al sufletului omenesc: credința. Aceasta este singura cale a unirii și înțelegerii frățești. Și, totodată, cea mai puternică chieazășie a viitorului.

Dacă această condiție înseamnă regionalism, atunci da, suntem regionaliști, din tot sufletul. Și, împreună cu noi, este regionalist întreg Ardealul. Am fost martor, cum într'o gară un țaran, întors din vechiul regat, povestea, cutremurat de groază și făcându-și cruce, despre satele din Muntenia, unde a stat 7—8 săptămâni, fără să audă în Dumineci și sărbători glasul chieșător al clopotelor și fără să vadă oameni îmbrăcați în straie de sărbătoare, mergând la biserică. Țăranul era, poate, regionalist. . .

Copiii de școală se plâng, adesea, părinților și profesorilor de religie, împotriva profesorilor de științe, cari, în loc să facă știință, se îndeletnicesc cu opera dehonostantă de a răpi sufletelor gingașe, credința. Bieții copii își apără avutul scump al sufletului lor, cer sprijinul părinților și al preoților. Sunt regionaliști. . .

În coloanele acestei gazete, am citit

exemplul eroic al unui student medicinist, care pentru a-și păstra neatinsă credința în fața avalanșei păgânești a unui profesor, și-a părăsit cariera. De curând, am auzit despre gestul de protest, tot atât de frumos, al unui țaran, jicnit în sentimentele-i religioase. Acesta a venit dintr'un sat de munte la clinică, pentru a-și căuta sănătatea. Doctorul l-a vizitat și, încurajându-l, i-a spus să n'aibă teamă, căci în curând se va întoarce acasă, teafăr și sănătos. — Cu ajutorul lui Dumnezeu și al D-Voastre — a răspuns țăranul — am și eu nădejde că m'oiu face bine. — Doctorul, auzind că țăranul pomenește numele lui Dumnezeu, s'a infuriat și a spus vorbe aspre la adresa țăranului „superstițios“. Țăranul și-a plecat capul și s'a dus mahnit acasă. N'a voit să fie tratat de doctorul, care nu suferă să-i pomenești de numele sfânt al lui Dumnezeu.

Și să nu se creadă, că această convingere religioasă este specific ardelenească. De aceste credințe creștinești sunt stăpânite și celelalte provincii desrobite. Un Basarabean, slujbaș superior al Statului, a încercat să mă convingă că ei, „Moldovenii“, deși vorbesc mai prost românește, sunt tot atât de buni Români, ca și cei din celelalte ținuturi românești. — Un singur lucru ne-a înstreinat inimile — mi-a zis el —: slujbașii veniți din vechiul regat, nu vreau să știe de Dumnezeu. Sunt păgâni. . .

Auzisem mai înainte prea multe despre rusofilia Basarabenilor, încât îmi venia greu să cred în întregime ceea ce îmi destăinuia fratele din Basarabia. Azi, însă, le aflu pe toate confirmate. În conferința ținută în Chișinău în 24 Februarie c. în interesul propagandei pentru introducerea noului stil în Basarabia, s'a spus deschis, că pricina răului rezidă în împrejurarea, că autoritățile n'au dat totdeauna sprijinul necesar, bisericii. Iar d. general Rășcanu a ordonat ca de aci înainte autoritățile să meargă la biserică cu copiii lor și cu întreaga familie. Și ceea ce a spus d. ministru Rășcanu pentru Basarabia, are valoare pentru întreaga Românie: *Unificarea sufletescă se poate înfăptui numai prin înfrățirea tuturor provinciilor și tuturor claselor sociale în credința religioasă.*

Acest curent de regenerare și creștinare nu este deci o tendință regionalistă, ci un puternic curent regnicolar. Suntem plini de nădejdi că, pe urma activității societăților înființate în București la inițiativa patriarhului și în toate colțurile țării cu munca sârguitoare a chiriarhilor, biserica soră, ortodoxă, va ști să dea patriei o generație creștină. Iar biserica noastră unită, va fi totdeauna gata la munca comună pentru înălțarea spiritului religios.

*) Toate sublinierile sunt ale noastre. M. R.

Putem spune cu o deosebită satisfacție că, azi, cuvântul bisericii e ascultat și acolo, unde mai înainte cu vr'o câțiva ani găsia o împotrivire prea puțin justificată. Așa, ministrul instrucțiunii, care în 1925 oprise mediatațiile religioase pentru elevii școlilor secundare, în acest an cu ordinul Nr. 138,330 din 4 Aprilie c. le încuviințează.

Și, dacă totuși se vor găsi Români, cari năzuințele noastre de a înălța neamul cu ajutorul religiei, le vor numi tendințe regionaliste, — fie! În aceasta, da, suntem regionaliști. Și, suntem mândri de... regionalismul nostru.

Congresul „Ligei culturale“. Sâmbăta și Dumineca trecută s'a ținut, la Târgu-Mureș, obișnuitul congres anual al Ligei culturale, de sub prezidenția dlui N. Iorga.

După puternica manifestație, care a fost pentru „Ligă“ congresul dela Blaj din anul trecut, adunarea dela Târgu-Mureș n'a putut însemna un pas mai departe în linie ascendentă, dar favorizat de împrejurările speciale ale Ardealului și ajutat de însuflețirea organizatorilor localnici — între cari locul de frunte l-a avut protopopul nostru Câmpeanu — congresul dela Târgu-Mureș a fost totuși unul din cele mai reușite congrese ale „Ligei“.

Incepând dela primirea sărbătorească făcută în preziua din partea tuturor autorităților locale, și până la impunătorul conduct etnografic, care a vărsat asupra orașului săcuiesc de pe Mureș puterea suflului de viață a neamului nostru, tot ce a fost în legătură cu acest congres a însemnat o nouă cucerire pentru cultura românească, ale cărei rădăcini se împântă pe nesimțite și pe meleagurile mai înstrăinate ale țării. Vraja cuvântului de apostol a președintelui „Ligei“, care a știut să găsească și de astădată o punte către înțelegerea frățească pe care e bine s'o avem, mai ales în cele ale culturii, cu minoritățile etnice, i-a făcut pe reprezentanții de față ai Maghiarimei să facă noi declarații de loială și pașnică împreună-lucrare, și chiar să se simtă mai apropiați de noi sufletește. Aceasta este a doua latură importantă a congresului din acest an al Ligei.

El a însemnat însă o mică izbândă și pentru biserica noastră. În Târgu-Mureș suntem mai tari decât ortodocșii, și dacă protopopul nostru de acolo s'a nimerit a fi și președintele secției locale a „Ligei“, era numai firesc ca congresul să nu ne nesocotească în favorul ortodoxismului „dominant“. De aici însă și până la prezidarea efectivă a congresului însuși din partea Preasfințitului Niculescu — care reprezintă acolo Blajul — este un pas, care merita a fi subliniat.

La anul, congresul se va ținea în Târgoviște, cetatea lui Mihaiu Viteazul.

Ortodoxia la lucru

— O interpelare a pâr. senator Aurel Bilțiu *) —

Intre multele necazuri pe cari le are statul român, cari îi împiedică consolidarea în lăuntru și ridicarea prestigiului în afară în timpul din urmă, s'a mai adăugat și lupta confesională, ce se dă între cele două biserici naționale, având biserica ortodoxă rolul de agresor nejust și neleal.

Astfel este cazul din Țop, eparhia Gherlei, sat curat român și unit, care a fost turburat de promisiunile irealizabile și detestabile ale unor agenți interesați ai bisericii ortodoxe. S'a făcut anume credincioșilor promisiunea, că dacă își părăsesc credința gr.-catolică, și trec la cea ortodoxă, nu vor mai plăti biruri, căci fiind ortodocși vor fi ai Statului, iar statul va fi al lor. Li-s'a mai promis, că nu vor plăti nimic preotului și că statul le va face biserică.

În baza acestor promisiuni s'au declarat că trec la ortodoxie cam 40 capi de familie. Mai târziu însă, când au văzut că promisiunile făcute sunt irealizabile și au început să se întoarcă la credința în care s'au botezat, a început teroarea în sensul că toți acei cari au

*) Într'o ședință recentă a Senatului, pâr. Aurel Bilțiu a cerut măsuri energice împotriva neodihniiilor cari turbură satele noastre cu promisiuni irealizabile, iar când se demască ticăloșia, recurg la amenințări și teroare. Apucăturile acestea fac parte din programul de luptă al neuniților și de aceea ne bucurăm că în sfârșit s'a găsit cineva care a adus chestia în fața parlamentului țării, unde trebuia de mult să ajungă. N. R.

de declarat că trec la ortodocși, dacă nu se țin de promisiunea făcută, vor fi pedepsiți cu 5 ani închisoare și 2400 lei amendă, ba mai mult că vor fi legați doi cu doi cot la cot și trimiși la București, iar de acolo la ocne.

Cu astfel de mijloace se violentează libertatea conștiinței.

Are cunoștință guvernul de atari cazuri de plin război religios, parcă am fi în evul mediu? Și crede el, că atari lupte sunt în interesul românismului?...

Cer măsuri urgente pentru a pedepsi pe turburătorii ordinii publice din Țop și pe violentatorii conștiinței.

În chestia edificiilor noastre școlare. Suma de 45 milioane date din partea guvernului pentru trebuințele școlare ale minorității maghiare, cu titlu de despăgubire pentru edificiile lor școlare trecute în posesiunea statului, a ridicat din nou la suprafață chestiunea încă nerezolvită a edificiilor școlare, cari sunt proprietatea bisericilor românești și față de cari guvernul pare a nu se gândi — pentru că aici nu are motive de ordin politic — la nici un fel de răscumpărare.

Dar lucrul acesta nu poate fi lăsat într'atăta. Prin o neglijare a lui, biserica noastră în special ar încerca pierderi foarte simțite și de aceea credem, că e timpul ca demersurile făcute și până acum în repetite rânduri să fie reinviolate, sprijinind cu toate puterile următoarea interpelare a dlui deputat Sever Dan, adresată dlui ministru al instrucției în ședința dela 20 Maiu a Camerei:

„Este adevărat, că s'a luat o hotărâre de a se plăti minorității maghiare din Transilvania sumă de 30 până la 50 milioane lei, cu titlu de despăgubire pentru școlile primare confesionale și alte clădiri trecute în posesiunea statului român? —

„Imi rezerv libertatea a pune în discuție dreptul minorității maghiare de a pretinde această despăgubire, precum și dreptul guvernului de a o da, sau nu — după ce voi primi răspuns la întrebarea, ce mi-am luat voce a o face.

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Siste viator!

Cuvântul rostit la 3/15 Maiu în Panteonul Blajului de prof. IULIU MAIOR, redactorul „Unirii Poporului“

După ce pe „Câmpul libertății“, în fața pietrii modeste, așezată acolo de elevii de pe vremuri ai Blajului, am prăznuit cu tot focul inimii noastre de Români, ziua măreață și în veci neuitată de 3/15 Maiu 1848, cuvine-se cu adevărat să ne împlinim și datorința creștinească de a ne închina în fața mormintelor acelor mari bărbați ai neamului nostru, cari ni-au prilejit această zi de mare praznic național.

Trecând pragul acestui sfânt lăcaș de veșnică odihnă, poate ați văzut o cruce de piatră care poartă inscripția latinească: *Siste Viator!* — *Oprește-te călătorule!*

Nici că s'ar putea altfel. Cum să nu se oprească peregrinul, care vine la Blaj, în fața acestei bisericuțe, așezate în mijlocul atâtor morminte, cari toate în spre „Câmpul libertății“ privesc, iar crucile lor modeste parcă încep a-și depăna firul câte unei amintiri măndre și frumoase, care ori începe ori apoi sfârșește cu „Piatra libertății“.

Căci aici, mărită adunare, zac osemintele acelor, cari ori au pregătit, ori au luat parte activă, ori apoi au muncit o viață întreagă

pentru realizarea idealului național proclamat pe „Câmpul libertății“. *Aici își dorm somnul de veci acele alese suflete de mucenici nerăsplățiți, cari au ținut trează conștiința națională în Ardealul oropsit, până la ivirea zorilor silei de 1 Decembrie 1918, când din piepturile a 100 de mii de Români, adunați în Alba-Iulia lui Mihaiu Viteazul, din toate patru unghiurile Transilvaniei, a isbucnit cu o însuflețire de neînchipuit; „Trăiască România Mare, cu Bucovina și Ardealul!“*

Putea-s'ar așadar grăbi peregrinul, care vine la Blaj fără să admire virtuțile acestor bărbați, cari, cu sufletul lor mare, integru și neprecupețit, ne controlează de colo de sus pe noi, nepoții și strănepoții lor, că oare împlinitu-ne-am întru toate datorințele noastre de Români și de cetățeni ai acelei măndre și frumoase țări, pe care de atâtea ori au visat-o? Căci ei au fost aceia, despre care poetul pătimirii noastre a spus:

Avem un vis neimplinit
Copil al suferinții, —
De jalea lui ne-au răposat
Și moșii și părinții.

Iată deci înțelesul cuvintelor de pe crucea de piatră: *Siste viator!*

Siste viator, oprește-te călătorule, și privește această cruce de marmoră neagră, sub care se odihnesc osemintele neînfricatului prefect al legiunilor din 1848, ale lui *Axente Severul*, care

cu o vitejie și curaj de adevărat imperator roman, în înțelesul original al cuvântului, a știut să se facă temut de toți grozii, baronii și nemeșii vechei stăpâniri, iar cu sabia fulgerătoare a încercat să ducă la îndeplinire hotărârile dela 3/15 Maiu 1848. Iar după ce dimpreună cu prietenul său Iancu s'a văzut înșelat în așteptările sale, nu a desnădăjduit, ca Iancu cel cu suflet de poet visător, ci a făcut cel mai mare plan strategic pentru cucerirea Transilvaniei, pe care a avut îndrăzneala să-l prezinte chiar celui dintâiu domn al principatelor unite, lui Alexandru Cuza Vodă.

Și acest plan atât de îndrăzneț, păstrat în copie cu multă scumpătate de prietenul său de alături, Moldovănuț, prin sertarele sale secrete, s'a dovedit aproape identic cu cel elaborat și executat de statul major al armatei noastre viteze în vara anului 1916. Retras la Brașov acest neînfrânt și atât de idealist luptător lasă cu limbă de moarte prietenului său Moldovănuț, ca după moarte să-l aducă la Blaj și să-l îngroape lângă biserica parohială, ca de aici să privească într'una „Câmpul“ și „Piatra libertății“, precum și crucea de pe dialul viilor a comandatului său suprem, Avram Iancu.

Siste viator, oprește-te călătorule, și privește această cruce de marmoră roșie, pe dosul căreia vei putea citi cuvintele: „Numai moartea mă desparte de națiune“. Este a marelui arhieru *Alexandru Șterca Șuluțiu*, care ca preot tinăr a luat și el parte la marea adunare de pe

„Nu pot însă pierde prilejul, fără să adresez domnilor miniștri o altă întrebare :

„Statul român a preluat dela cele două confesiuni românești din Transilvania — greco-catolică și greco-ortodoxă — mult mai multe clădiri școlare, de o valoare națională mult mai mare. *Care este cauza, că onoratul guvern refuză măcar să discute obligațiunea de a acorda o despăgubire dreaptă bisericilor naționale din Transilvania?*” —

O sprijinire a acestei acțiuni și din partea bisericii noastre este cu atât mai indicată, cu cât și adunările eparhiale ale bisericii ortodoxe (în specie cea dela Cluj) încă s'au sesizat de această chestiune.

Tot din campania anticoncordatară. În vreme ce marele ziar italian „*Corriere della Sera*” publică de curând știrea, că concordatul român cu Vaticanul — aranjat de d. Goldiș în chip definitiv — va fi semnat la București pe la sfârșitul acestei luni, anticoncordatarii ortodoxiei noastre din Ardeal continuă pe toată linia lupta împotriva acestui „act de trădare națională a guvernului”.

Dintre fazele mai recente ale acestei mișcări, caracterizate atât de nimerit din partea dlui *Nae Ionescu* dela „Cuvântul”, înregistrăm întâiu părerea specialiștilor dela „*Revista teologică*” a Sibiului, cari afirmând că concordatul ar fi, nici mai mult nici mai puțin, decât „o monstruositate”, declară categoric că nu le trebuie nici un fel de concordat: „Nici bun, nici rău! Fiindcă — spun acești înțelepți pravoslavici — și cel bun e rău pentru biserica ortodoxă și, deci (!), pentru statul nostru”.

Oficialitatea adunării eparhiale a Clujului Preasfințitului *Ivan*, protestează și ea împotriva concordatului, dar o ia ceva mai cu socoteală decât habotnicii anticoncordatari ai Sibiului, și dacă nu este principial contra ideii concordatului cere, în schimb, din toate puterile, ca el să nu fie semnat la nici un caz înainte de a se vota faimoasa lege a cultelor.

O altă manifestație anticoncordatară este aceea a „*Legii românești*” dela Oradea, organul oficial al Preasfințitului Ciorogariu, care

se incinge, în numărul său dela 15 Maiu la o lungă „discuție” contradictorie cu articolul, publicat și de noi, al dlui *Nae Ionescu*. „Discuția” întinsă pe trei coloane întregi din fruntea revistei, începe cu „Ne, sutor...” și termină cu constatarea puțin măgulitoare, că d. N. I. a avut în această chestiune „rolul cismarului cu pretenții de estetician”. Cititorii noștri pot să-și închipuie deci cât de „mănușat” și cât de „elogios” se vorbește în întreg articolul de d. N. Ionescu și de părerile lui referitoare la concordat.

Aceste sunt manifestările mai recente, dar dacă afirmația ziarului italian nu se va împlini, vom mai avea desigur și alte ieșiri împotriva concordatului.

Știri mărunte

O nouă chemare a patriarhului Miron. În calitate de președinte al societății „Mormintele Eroilor”, Sanctitatea Sa patriarhul a adresat și anul acesta un cuvânt către țară, îndemnând la cultul eroilor, cărora trebuie să li-se ridice — prin ofrande publice — monumente vrednice de amintirea lor. În scopul acesta se vor vinde, la Ispas, în ziua eroilor, și anul acesta anumite insignii, din prețul cărora societatea numită va căuta să împodobească mormintele eroilor neamului.

Locale. Duminica viitoare, a sfinților Părinți, va predica în catedrală p. *Nicolae Popp*, profesor la școala normală.

— După aranjamentul făcut anul trecut pentru orașul de jos, *marea problemă a apei* a început să între în stadiul soluționării și pentru partea de sus a orașului. La „izvorul Crăieșei” deasupra gării „Câmpul libertății” — destul de bogat și înainte —, s'au mai captat de curând câteva izvoare noi, obținându-se astfel o cantitate de apă suficientă pentru trebuințele de moment ale acestei părți de oraș. Necazul e numai, că a cincea parte din cvantul de apă a acestor izvoare va trebui cedat gării, iar din rest a treia parte va trece în folosul noului Institut al recunoștinței, care e vorba să-și răscum-

pere acest drept cu o sumă de un jumătate milion Lei, fără de care orașul nu mai este în situația de-a putea continua lucrările de conductă. În felul acesta, apa ce va putea fi dată orașului cu atâtea alte instituții avizate și ele la cantități mari de apă, va fi desigur mai multă decât până acum — când tot mereu trebuiau puse în funcțiune așa numitele „buți” —, dar totuși încă mult prea puțină, decât ca primăria să nu trebuiască a se gândi încă de pe acum la noi și mai bogate izvoare.

— Azi la orele 9 dimineața s'a deschis în sala de gimnastică a liceului de băieți *adunarea generală ordinară a corpului didactic primar din județul Târnava-mică*. În programul adunării sunt, afară de chestiile curente ale gestiunii, două disertații și chestia înființării în Blaj a unei „Case a învățătorilor”. — În cinstea congresiștilor se va da seara o producție a elevilor școlii primare de stat din localitate. Inceputul la orele 19.

Improprietățile cavalerialor ordinului „Mihailu Viteazul”. Într'un număr recent al „Monitorului oficial” s'a promulgat legea referitoare la improprietățile cavalerialor ordinului „Mihailu Viteazul”. În sensul acestei legi ofițerii români activi de rezervă și în retragere, decorați cu acest înalt ordin, vor fi improprietați fără plată cu loturi individuale de câte 25 jugăre în Ardeal, sau câte 25 hectare în restul cuprinsului țării, cu preferință pe frontieră. De asemenea vor primi dela municipiile și comunele unde domiciliază loturi de casă în mărime de 500 mp, făcându-se plata acestora în 20 rate anuale. Vor mai avea, în sfârșit, favorul de călătorie gratuit cl. I pe C. F. R. pe N. F. R. și S. M. R. și aceasta pe toată viața. — Frumoasă, dar și binemeritată recunoștință!

Un mare record aviatic. După mai multe încercări neisbutite, cari au pretins chiar sacrificii de oameni, aviația mondială a înregistrat la sfârșitul săptămânei trecute un record din cele mai grăitoare: aviatorul american *Charles Lindbergh* a sburat în 32 ore dela New-York la Paris, traversând Oceanul Atlantic fără escală. Știrea a pătruns cu iușeala fulgerului în toate continentele și numele lui Lindbergh a ajuns dintr'odată cel mai popular nume pe întreg rotogolul pământului. — Încă odată materia a

„Câmpul libertății.” iar mai târziu ca arhiepiscop și mitropolit al Blajului a lucrat o viață întreagă pentru drepturile acestui popor, iar după moarte și-a testat întreaga sa avere pentru ajutorarea elevilor, studenților, văduvelor și orfanilor și mai ales pentru întemeierea unei universități aici la Blaj.

Siste viator, oprește-te călătorule, și privește cealaltă cruce de marmură albă, sub care așteaptă învierea cea de obște, *Timoteiu Cipariu*, fost director al liceului nostru, apoi canonic mitropolitan, și prepozit al Capitulului mitropolitan, președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, membru ordinar și mai apoi vicepreședinte al societății academice din București, actuala Academie română, unul dintre cei zece secretari ai adunării naționale din 315 Maiu 1848, părintele filologiei române, pe care-l cercetează chiar celebrul *Mommson*, spre a vedea tablele cerate pe cari Cipariu le descoperise mai întâiu; învățatul de renume mondial, pe care-l aflau scrisorile celebrităților mondiale și dacă erau adresate numai „Cipariu”, marele ctitor al renumitei biblioteci centrale dela Blaj, cu cărțile sale vestite pentru cari ne invidiază până și Englezii.

Siste viator, oprește-te peregrine, și privește aici un mormânt cu cruce simplă de lemn, sub care-și doarme somnul de veci învățatul prepozit *Ioan M. Moldovanu*, cunoscut sub numele de *Moldovănuț*, care pe lângă fru-

moasa sa activitate literară, a fost sufletul politicii naționale de dincoace de Carpați, și a adunat cărți și bani; cărți și hrisoave de un preț extraordinar, cu cari a îmbogățit biblioteca centrală, și bani, cu cari, pe lângă că a crescut peste 300 de tineri la licee și universități, a făcut o fundațiune în valoare de peste un milion lei aur, din cari să se ajutore, și după moartea sa, tinerii silitori, atât de mult iubiți de dânsul. Modest în traiu și îmbrăcăminte, el a cruțat pentru alții.

Siste viator, oprește-te peregrine, și privește în jur de tine *toate celelalte morminte*. Pe crucile lor vei ceti nume, mai mult ori mai puțin cunoscute, dar una să știi, că toți cei înmormântați aici, fie că au fost canonici, fie că au fost profesori, *au fost niște visători cari cu crucea și evanghelia într'o mână și cartea de învățătură în cealaltă, au ținut neastinsă făclia naționalismului nostru puritan și idealist, până când Dumnezeuul tuturor neamurilor s'a milostivit de le-a împlinit visul lor secular și ne-a făcut pe toți Românii o turmă și un păstor.*

Siste viator, oprește-te călătorule, dar mai cu seamă tu elevule și studentule, și învață dela aceste morminte mute și totuși atât de mult grăitoare: *credință tare în Dumnezeuul milei și al îndurărilor, care „făcut-a tărie cu brațul său, risipit-a pe cei mândri cu cugetul inimei lor, pogorit-a pe cei puternici de pe scaune și a ridicat pe cei umiliți”. Invață nă-*

dejde în o soartă tot mai bună a neamului tău chiar și atunci când ți l-ai vedea impilat, după-cum și l-au văzut ei, căci de pe vremea acestor bărbați de seamă a rămas cântecul bătrânesc: „Oricât timp Român voiu fi, nu mă tem că voiu pieri”. Dar mai ales învață *dragoste către Dumnezeu și deapropoale*, către acel popor de plugari cinstiți, care atâtea lacrimi a vărsat până și-a văzut visul cu ochii; învață idealism, învață abnegațiune, învață spirit de jertfă și de luptă pentru idealul național.

Iar voi suflete mărețe și sfinte, ai căror ochi sufletești sunt plini de lacrimile îndestulării și ale fericirii, voi suflete neînfrante de viteji și martiri ai idealului național, cari, conduse de spiritul marelui arhieru Alexandru Șterca Șutuțiu, planați acuma asupra noastră, veseliți-vă întru învierea neamului vostru.

NICOLAE POPP, stabilit în Târgu-Mureș, Str. Avram Iancu 47, execută orice lucrări de pictură bisericească.

(60) 7-13

Citiți și răspândiți „UNIREA”

foșt învinsă de spirit», a spus Mussolini și gândul lui este în mintea tuturor, fiindcă sborul superb alui Lindbergh peste Ocean este în adevăr o adevărată glorie a omenimei.

Telefonul „Unirii“.

„Biruința“ Cluj. În legătură cu articolul DVoastră: „Sufletul Blajului“ am fost ispitiți un moment să credem, că pe viitor veți ști pune zgardă celorce blamau în coloanele primitoare ale DV. un crez. După ultima DV. „lovitură de copită“ ne-am desmetecit însă de binele. Tot ce ați scris în alt sens a fost deci numai un scris de ocazie; a fost un simplu omagiu de o zi adus Blajului, care a știut să primească pe d. Goga alfel decât... cu „lovituri de copită“.

Dr. S. Cluj. Oficiosul guvernamental al Clujului DVoastră are ce are cu rolul pe care l-ar dori statului în jurul numirii și instalării episcopilor catolici și de aici se explică excepțiile pe cari le ridică în legătură cu absența totală a oficialității statului la „instalarea“ Preasfințitului Pacha dela Timișoara, unde — spune cu multă durere sufletească, specialistul canonic al aceluși organ — „nu s'au validat sub nici o formă drepturile suverane ale statului român“, fiindcă „nici înainte, nici după sfințirea noului episcop nu s'a remarcat vre-un act care să evidențieze puterea supremă a statului“. Și dacă numitul specialist ține să atragă numai decât atenția dlui ministru al cultelor asupra acestei inadvertențe — care ar putea fi urmată, te pomenești, și la „completarea“ vre-unui alt scaun episcopesc (să zicem gr. catolic) —, ținem să V-o spunem, că specialistul „Biruinței“ se răsboltește cu simple mori de vânt. În situația Preasfințitului Pacha față de eparhia pe care a condus-o și până acum, nu s'a schimbat nici o singură linie, fiind dsa și pe mai departe tot numai „administratorul apostolic“, care a fost și înainte. Ridicarea Preasfinției Sale la rangul de episcop titular de Lebedo „In partibus infidelium“, nu l-a făcut „episcop eparhial de Timișoara“ și astfel statul n'avea absolut nici un amestec în ceea ce s'a petrecut la 15 Maiu în catedrala catolică din Timișoara. Spuneți, ocazional, lucrurile acestea domnilor dela numitul organ, cari prea sunt îngrijorați de soarta „țării“.

„Lumina satelor“. Sibiu. În loc de-a întreba — în scârboasa formă demagogică, care nu Vă onorează — satele și pe credincioșii lor, că „ale cui sunt bisericile unite... ale poporului, ori ale Papei dela Roma“, ați face mult mai bine să consultați puțin manualul de drept canonic al lui Șaguna. Iar răspunsul pe care-l veți găsi acolo să-l publicați apoi în numărul proximal „Luminei“. De pe urma lui s'ar mai lumina și „satele“ DVoastră și poate chiar și redactorul „Luminei“, care pare a fi foarte puțin luminat în acest punct.

Oficiul parohial. Minon. Am primit 400 Lei S'a achitat abonamentul până la finea anului curent, rămânând un bon de 20 Lei pentru anul viitor.

Oficiul parohial. Izgar. Am primit 200 Lei. Achitat până la finea anului curent. Numărul cerut l-am trimis.

M. Boereni. Chităm primirea sumei de Lei 200. Mai aveți restanță de 120 Lei până la 31 XII 1927.

O. Tășnad. Vă avizăm, că abonamentul este achitat până la 31 XII 1927. Suma trimisă am primit-o.

Ch. Bogata de Jos. Am primit 100 Lei. Din această sumă, 50 Lei am predat „U. P.“

Oficiul parohial. Igrăș. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial. Olopotiva. Am primit abonamentul pe anul trecut.

M. Dej. Am primit 300 Lei. Achitat până la finea anului curent.

G. Brăila. Vă avizăm, că am primit suma de Lei 200.

S. Arad. Chităm primirea sumei de Lei 200.

Capitulul mitropolitan gr. cat. român din Blaj.

Nr. 65/1927.

Concurs de primire.

Pentru ocuparea alor 2 locuri în *Axilul de bătrâni: N. Pepelovici și soția Ana, născută Gyulai, din Blaj*, se publică concurs cu terminul de 15 Iunie 1927.

Bătrânii, cari doresc să fie primiți își vor înainta cererile prin oficiul parohial de care se țin. La cereri vor alătura: 1. extras de botez; 2. certificat de moralitate; 3. certificat că sunt săraci, fără sprijin și incapabili de lucru, și pe urmă că nu sufer de nici un morb lipicios.

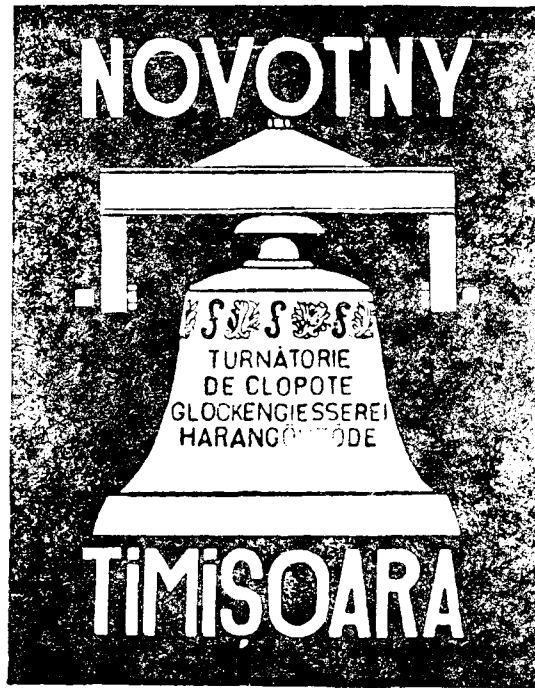
Sunt admiși la concurs fără deosebire de naționalitate și confesiune, întâiu bătrânii din Blaj și comunele ce au aparținut județului Alba-inferioară, apoi cei din alte județe.

Blaj, din ședința capitolului mitropolitan gr. cat. român, ținută în 4 Mai 1927.

IACOB POPA.
propozit.

(317) 2-3

PREOT VĂDUV la sate caută econoamă în etate. — Ofertele să se trimită la redacția gazetei noastre. 1-3

Strada Lunci 4. Fondat în 1872.

Turnătoria de elopote cea mai mare din țară.

A APARUT:

Cea mai bogată carte de rugăciuni
de IOAN GENT

Cuprinde pe 560 pagini hârtie fină (velină) toate celea de lipsă pentru cantori, elevi, intelectuali și popor. Rugăciuni de dimineața, de seara, la Mănecat și Inserat, întreagă Sfta Liturghie, rugăciuni la Sfta Liturghie, Mănecatul și Inseratul de Sâmbăta și Dumineca pe toate opt glasurile. (Laudele, Luminătoarele, Stihirile învierii, Catavasiile, Troparele și condacele Sărbătorilor și ale Duminecilor). Mărturisirea, Cuminecarea, prohodul și Cununia. Rânduiala Catavasiilor de peste an, colinzi, cântări în Vinerea mare șcl. Acatistul, Paraclisul și lecturi din sf. Alfons de Liguori.

Costă: Legată în pânză fină peste totcu-cruce de aur 80 Lei. Ceice doresc legătură în piele cu bordură aurită și cruce de aur vor mai trimite 100 Lei în plus (total 180 Lei). Legătură în piele cu bordură simplă 60 de Lei în plus. (adică total 140 Lei)

Cea mai bogată și mai ieftină carte de rugăciuni
Comandele se fac la Părintele Alois L. Tăutu profesor de teologie în Oradea-Mare, sau la Redacția „Vestitorului“ Oradea. După 20 exemplare vândute se dă unul gratis (în pânză). (01) 5-6

Rectoratul Seminarului teologic. Blaj

Nr. 148-1927.

Publicațiune

Pentru furnizarea unei cantități de **250,000 kgr. lemne de foc necesare Seminarului teologic din Blaj**, publicăm prin aceasta concurs de oferte.

Ofertele, închise în plic, se vor depune, până la 5 Iunie c. ora 6 p. m. la Rectoratul Seminarului, unde se pot avea și informațiile de detalii referitoare la furnizare.

Blaj, la 18 Maiu 1927.

Dr. Alexandru Rusu
rector seminarial.

2 2

ALLO!

ALLO!

S'A DESCHIS

atelierul de tapiterie și ornamentală al dlor

Alexandru Halász și Soțul

BLAJ, Str. Reg. Ferdinand în casele Preturii

unde se pregătesc tot felul de garnituri șezloane, madrațe, otomane, perdele. Lucru solid și cu gust. (314) 5 P

Tat aici se primește și un ucenic din familie bună.

Fiecare sat intră în legătura cu lumea toată...

Totuși mari sunt descoperirile științei. Căci iată în satul în care trăiesc eu, în care mă plictisesc în lungile zile de iarnă — printr'omica mașinărie, un aparat radiofonic, pot intra în legătură cu lumea largă, pot auzi vești bune din București, Viena, Paris, Londra, Milano, Berlin, pot auzi conferințe îndrumătoare, concerte minunate, opere mari. Toate acestea cu'n aparat radiofonic.

Iată de ce atâția preoți, proprietari de pământ, primari, notari, și-au cumpărat câte un aparat radiofonic, fiindcă e cel mai bun mijloc de petrecere în comună și totdeauna auzi lucruri mereu noi, frumoase, încântătoare.

Cereți lămuriri cum să comandați un aparat radiofonic, dela firma „TUNGSRAM“ S. A. de electricitate. Cluj, Calea Regelui Ferdinand 127 (Telefon 201).

(120) 3-4.

„Unirea“

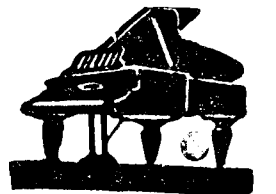
nu-i iertat să lipsească de pe masa nici unui bun
o o o creștin. o o o

Moto: „Cumpărarea pianelor trebuie să se bazeze pe încredere“.

Cea mai mare GARANȚĂ servește numele excelent al firmei

I. TRISKA

cu o activitate de 58 ani, ca unica și cea mai mare magazină de bransă în Ardeal.

Reprezentanța generală a mărcii mondială FÖRSTER
Cluj, Str. Șaguna 14. Telefon 419.